

at der maa være nogen Tid til at samles, og der var naturligtvis Intet i Veien for, at Gudstjenesten kunde finde Sted endnu noget senere paa Dagen end i selve Sognkirken. Det er altsaa en aldeles uindvending, mer i Reglen tillige skadelig Indskrænkning; thi den kan let friste Valgmenigheden til at betragte sig som et særegent helligt Samfund. En saadan Fristelse kan der være i dette Forhold, og langt fra at styrke den, skulde man snarere søge at hemme den ved at lade Valgmenigheden føle sig som i alle Maader indordnet i Folketirken, og saa i udvortes Henseende med Hensyn til Kirkebygningen. Dertil kommer, at naar Valgmenigheden først har faaet sin egen Kirke, maatte med store Offre, naar den er bleven smykket ved frivillige Bidrag fra mange Sider og i flere Aar har været et hægt Samlingssted, saa er den bleven Valgmenigheden saa nær, at den meget nødig slipper den. Selv naar den Grænse falder bort, som har medført, at Valgmenigheden blev dannet, vil Kirkebygningen staa som en Hindring for, at selve Valgmenigheden vender tilbage til Sognemenigheden; men en saadan udvortes Grund til en Valgmenigheds Fortsættelse er dog kun lidet ønskelig. Jeg kan anføre et lille Træk, som er blevet fortalt mig af en anset Geistlig, der har været Medlem af dette Thing. Han havde spurgt ansete Mænd i en Valgmenighed: Hvad ville I gjøre med Eders Kirke, naar Eders Præst af Regjeringen skulde blive ansat i Sognekaldet? Og de svarede: Vi vilde naturligtvis beholde vor Kirkebygning og se at faae en anden Præst. Det er et slaende Bevis paa, hvorledes Stemningen udviker sig, og vedkommende Geistlige, der var en Modstander af Valgmenighedsloven, opfordrede mig derfor ogsaa til, naar Leilighed gaves, at søge at faae dette bestemte Paabud om, at Valgmenigheden skal have sin egen Kirke, ud af Loven. — Det andet Punkt, om Retten til at faae theologiske Kandidater ordinerede, har jeg ved Sagens 1ste Behandling tilladt mig at begrunde. Ogsaa her har, som jeg tror, Erfaringen vist, at hvis vi virkelig skulde komme den Trang ind, som kan være tilstede, og som vi i alt Fald maa ønske var tilstede omkring i Landet, til et fyldigere og kraftigere Menighedsliv end det, som nu findes, maa vi aabne andre Veie end de hidtil benyttede. Man er tnet til tidligere slesvigske Præster; men denne Veie er jo efterhaanden falden bort, saa at man egentlig er henvist alene til Kapellanerne. Men Kapellanerne søge jo Ansættelse, ikke for senere at gaa til en Valgmenighed, — det vilde tilvisse være lidet ønskelig, om det skulde adville sig saaledes, at man brugte Ansættelsen som Kapellan som en Omvei for at naae at blive Valgmenighedspræst — men for at blive i den Menighed, hvortil man kaldes, saa længe Forholdene tillader det. En Kapellan, der er ansat i en Sognemenighed, vil i Reglen føle sig knyttet til den og ikke forlade den, fordi der er en Valg-

menighed, der ønsker ham. Efterhaanden bliver en saadan Kapellan jo ældre, og jo nærmere Udsigten bliver for ham til at komme i et fast Sogneprestembede, desto mindre bliver i Reglen hans Lyst til at gaa ind i den usikre og anstrengende Stilling, som Valgmenighedsembedet er. Det er derhos naturligt, at man henviser Valgmenighederne til de mange theologiske Kandidater, der have opfyldt alle de Betingelser, som Staten kræver af dem, for at de kunne være Præster i Folketirken, men som man ikke er i Stand til at give faste Embeder, fordi der er for Mange, fordi det gaar her som med den Assistentplads, den ærede Minister omtalte forrige Gang, hvortil der havde meldt sig 20 eller flere ældre Kandidater, idet man derfra kunde rykke op i faste Embeder. Vi have for Liden 2—300 theologiske Kandidater, som gaa ledige, og Overstudet er saa stort, at, uagtet de efter Loven kunne blive Præster, naar de have fyldt deres 25de Aar, og uagtet man i tidligere Aar har set Exempler paa, at Præsteembeder stode ledige, fordi der ikke var Kandidater til at søge dem, maa de nu i Reglen gaa til deres 40de Aar eller en endnu højere Alder, inden de blive fast ansatte i Embeder. De have uddannet sig tildels paa Statens Bekostning til den Gjertning, som de omtrent i Halvdelen af den Tid, hvori de kunne vente at virke for den, ere udelukkede fra; i en lang Række af deres kraftigste Aar maa de henvende deres Tid og Kraft paa andre Formaal. Er det ønskeligt for dem, for Staten eller for Kirken, som dog — skulde man synes — maatte have fuld Brug for alle de Kræfter, der staa til Raadighed? Thi det maa dog erkjendes, at vore kirkelige Forhold ere saadanne, at det nok kunde ønskes, der var endnu mange flere geistlige Kræfter i Virksomhed rundt omkring i Landet. Den ærede Minister har jo ogsaa ved flere Leiligheder vist, at han finder, der bør være flere Geistlige end for Liden. Det er ikke ualmindeligt, at Embeder deles, og der ansættes flere Præster; men det er ogsaa tidligere paaanført her i Salen, at det for en stor Del bestemmes af, at der er de fornødne Lønningsmidler tilstede, saa store, at To med Lethed kunne lønnes deraf. Man ansætter da en anden Præst, uden Hensyn til om der er mere Trang der end mange andre Steder, hvor man ikke har Lønningsmidler. Det er vistnok en meget uheldig Fremgangsmaade. Vilde det ikke være langt ønskeligere, at man, da Lønningsmidlerne ikke for Liden kunne fordeles saaledes, at man kan ansætte Præster paa saadanne Steder, hvor der virkelig er Trang til dem, enten hvor der er en stor Menighed, eller hvor der er for langt til den vedkommende Kirke og Præst, at man da i det Mindste lod Menighederne selv have Frihed til, hvor de erklærede sig villige til at afholde de fornødne Bekostninger, at søge sig en Præst blandt de af Staten dertil uddannede og prøvede Kandi-